

JAUNAIS CĒS

Preju rajona
CĒS
BIBLIOTEKA VINOTI LATVIJAI!
SASTDIN,
1989. gada 9. septembrī
Nr. 36 (124)

Cena 2 kap.

Agrofirmas „Sorkonais Oktobris“ laikrokssts

ATTĒLA: kartupelu talkā

Paldies par čaklumu

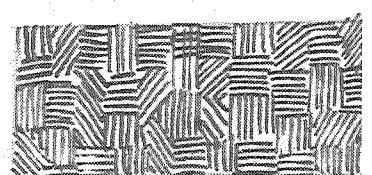
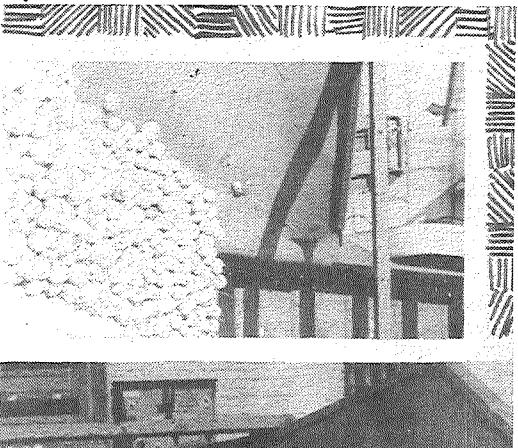
Riebiņu vidusskolas audzēkņi visu gadu palīdz kolhozam — piedalās dažādos lauksaimniecības darbos. Vasaras brīvdienās vairāk nekā 110 bērni strādāja laukos, fermās, graudu kaltēs. Tā Romāns Bikovs palīdzēja kolbozam 62 dienas, Edvards Maslobojevs — 56 dienas, Jevgenijs Maslobojevs — 53 dienas, Anatolijs Kudrjašovs — 47 dienas, Andrejs Mihailovs — 44 dienas, Dzintars Dzenis — 42 dienas, Pēteris Rumps, Maija Dzene — 41 dienu, Marita Beļousova — 40 dienas, Vjačeslavs Rumaks — 39 dienas, Solvita Pastare — 38 dienas, Sergejs Isajevs — 37 dienas, Aleksandrs Sobolets, Aleksejs Abajevs, Vjačeslavs Bikovs — 36 dienas, Grigorijs Jakovjevs — 35 dienas, Genādijs Ivanovs — 32 dienas, Igors Ksendzovs, Vladimirs Agafonovs — 30 dienas, Pāvels Abajevs — 28 dienas, Juris Mikulāns, Jānis Pauniņš — 21 diennu, Līga Beļousova — 20 dienas. Sergejs Jakujevs — 18 dienas, Lubova Jakuševa, Jānis Grīks, Vladislavs Poļakovs, Uldis Sondors — 16 dienas, Ainārs Rumaks — 14 dienas, Irīna Poļakova, Aleksejs Izotovs, Jekaterina Belova, Okāns Timošenko, Natālija Sebeko — 13 dienas, Mihails Kudrjašovs, Aivars Sondors.

Marina Isajeva — 12 dienas. 1. septembrī, Zinību dienā, šie bērni kolhoza valdes vārdā par godprātīgu darbu tika sveiki un saņēma balvas — grāmatas.

Vasarā kolhozā strādāja Preju skolu audzēkņi, Riebiņu vidusskolas absolventi tie skolēni, kas brīvdienas pavadīja mūsu ciematā. Ipaši jāatzīmē Vladimirs Rublovs — nostrādājis 54 dienas. Jevgenijs Guļbinovs — 49 dienas, Anita Pastare — 34 dienas, Igors Cvetkovs — 33 dienas, Solvita Maurīna — 32 dienas, Aleksandra Rašicka, Andris Gorins — 29 dienas, Jānis Rudzāts — 25 dienas, Andris Rubens, Jānis Pauniņš, Vadims Mihailovs, Aigars Možeiko — 24 dienas, Aleksejs Volosanovs, Eduards Mihailovs — 21 dienu, Edgars Petrovs — 18 dienas.

Liel, liels paldies jums visiem, bērni, par palīdzību par jūsu darbgājām, prasmīgājām rokām, par jūsu darba mīlestību, par zemes mīlestību! Novēlam jums sekmēs mācībās, panākumus soortā, sabiedrīkajā darbā. Mēs esam pārliecīti, ka mums aug laba maina — čakli, strādīgi, krietiņi bērni kuri godam turpina savu vadāku iestāsto darbu.

Zoja AGAFONOVA,
agrofirmas partijas komitejas sekretāre

Rudens rūķis, arājiņš,

**pilnas
klētis
sastrādājis**

Sis rudens patiešām pilnas klētis būs sastrādājis. Labā laikā izdevās novākt labību, no katra sējumu hektāra pa 42,6 centneriem, kopā ap 8200 tonnām, siena — 2600 tonnas. Lopbarības krājumi vēl papildinās, līdz galam nav nokopta arī linu un kartupeļu raža, kura tāpat piepildīs tai atvēlētās glabātas.

Viens no galvenajiem uzdevumiem, kam tagad pievērsta vispārējā uzmanība ir «otrās maizes» — kartupeļu novākšana un sagatavotā pārstrāde vai uzglabāšanai. Darba pilnas rokas infekciju izplatīšanās.

ATTĒLOS: sulu cehā strādā Biruta Volonē un Ilze Bēķere;

aivesto kartupeļu paraugu laboratoriskām analīzēm noņem Marija Reča;

tradicionalajā uzglabāšanas laukumā saimnieks ir Josifs Balalajevs, viņam pagāja sagatavot vietu jaunajā stirpā ar buldozeru ieradies Jānis Gavra.

Kilogramu pie kilograma krājas rūdens bagātību tonnas.

Kāds šeit būs pārsteigums?

Aizvien apjaudīsamakas aprīses liegūt agrofirmas bērnu dārza korpusi un teritorijas, iekartojumus pie Preju parka. Šī festāde paredzēta 140 mazuliem un soļas, bet ne tikai areji pievilksgāka ka pienakas, taunakai un modernakai ceļnei, bet arī labāk iekārtoti. Ne katra punkta novērtātajiem iekārtās aizvien taunas mārtases objekta tas skaisti iekārtas, ankarieja vides. Projekta latēji, otrs vīrietis arī ceļneki nāvusi vēra apkārtēnes reliģe spātnības.

ATTĒLA: topošais bērnu dārzs.

Galvenais kartupelu ieziemošanā

Apkopojoj mūsu zemē un ārvalstīs uzkrāto pieredzi par ilgstošai uzglabāšannai parādēto kartupeļu labāku sagatavošanu, var izteikt šādus priekšlikumus:

● nepieļaujami lielus zudumus visos posmos no novākšanas līdz realizācijai — 30 procentus — var būtiski samazināt, bumbulus atbilstoši sagatavojot uzglabāšanai. Tas ir — rūpīgi veikt visas pēcnovākšanas operācijas, apstrādāt ar speciāliem preparātiem, kas paaugstina izturību, rūpēties par bumbulu mehnāisko bojājumu nepielaušanu. Izmantojot tikai saasnošanas inhibitorus, zudumus var samazināt divas un vairāk reizes. Sēklas bumbulū kodināšana rudenī, sa-

nologiskos panēmienus (bumbulu nogatavošana, novietošana glabātavās ar nelielu — līdz 20 procentiem — augsnēs riešaukumu) līdz minimānumam samazinot tehnoloģisko operāciju skaitu, kas vajadzīgs sagatavošanas darbu kompleksā, plaši pielietojot konteinerus — rāzas novākšanā, uzglabāšanā un transportēšanā.

● lielu ekonomisko efektu dod konteineru izmantošana. Mehāniski bojāto bumbulu skaits samazinās trīs līdz piecas reizes, zudumā — divas, trīs reizes, darba patēriņš — par 30—40 procentiem. Turklat kartupeļu novākšana un apstrāde norit nepārtrauktīgi, bumbulū viegli

lāk apžāvēt pēc novākšanas arī mitros apstākļos, izkraušanu un iekraušanu iespējams pilnīgi mehanizēt.

Kartupeļu audzēšanas zirātniskās pētniecības institūts ieteic bumbulū pagaidu stirpās vai tieši glabātavās, nobērot līdz metram biezā slānī, 10—15 dienas apžāvēt ar aktīvo ventilešanu, bet stacionārajos šķirošanas punktos to izdara speciālā laukumā. Ja no kombaina tiek saņemti stipri netīra produkcija (augsnēs riešaukums lielāks par 20—30 procentiem), nepieciešama tās atdalīšana, jo tad krasī paslīgtinās gaisa apmaiņa, tiek veicināta sēniņu un mikrobu infekciju izplatīšanās.

Viens no galvenajiem uzdevumiem, kam tagad pievērsta vispārējā uzmanība ir «otrās maizes» — kartupeļu novākšana un sagatavotā pārstrāde vai uzglabāšanai. Darba pilnas rokas infekciju izplatīšanās.

**SĀPĒPELI RAZO
ĀPIEVIENĪBA**

PREJU TURNAVĀ

**TĀDS KOOPERATĪVS
DEKL**

ANDRĀVS JURĀRS

NAAIZMĒRSIULE

ALBERTS SPOGIJS

SILAJĀNS MOZAĪKA

**SENSĀCIJA:
KĀPELTĀIGOVĀST**

MIERINĀJUMS

2. lappuse

4. lappuse

Sapropeli ražos apvienība

Daudzi ir redzējuši, kāds tagad izskatās Susta (saukts arī Zakišu) ezers: ūdens līmenis pēc dzīlā grāvja izrakšanas noplacis, atbrivojot neskaitāmu daudzumu ūdenszāļu salīnu, uzbūvēti piebraucamie celi. Te būs vieta, kur beidzot sāksies sapropela ieguve. Par to runāt jau daudz, nesen izveidota ražošanas zinātniskā sistēma «Ezerzeme» ar centru Krāslavas rajona Andrupenes padomju saimniecībā. Tā ir pirmā, kas izstrādājis jaunu tehnoloģiju sapropela ieņēšanai, pērn pēr tās ieguvējoja 38 tūkstošus tonu ļāpniķu, ka šo daudz produkta izmanto augstes mēlošanai un arī cūku edināšanai.

Ar RZA «Ezerzeme» līgumus jau noslēgušas 18 saimniecības no Krāslavas, Ludzas, Balvu un Preiļu rajoniem. Tās iespējas ir ievērojami lielkās, apvienība gatava slēgt līgumus un sākt palīdzību arī citām saimniecībām, kas interesējas

par ezeru bagātību izmantēšanu.

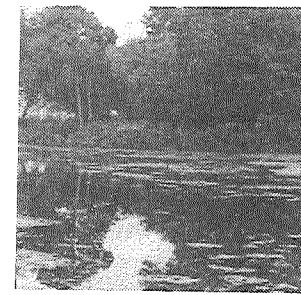
Sistēma darbojas uz saimnieciskā aprēķina savstarpējās ieinteresētības un atbildības principiem. Tās dalībnieki ir kolektīvās un padomju saimniecības, kas saglabās savu patstāvību un juridiskās personas tiesības. Kolhozi tajā var iestāties pēc valdes, bet sovhozi — pēc vadītāju lēnuma. Praktiskajai sistēmas vadišanai izveidota padome, kurā ietilpst saimniecību vadītāji un speciālisti, kā arī zinātnieki. Padomes priekšsēdētājs ir vadošā uzņēmuma direktors.

Apvienības līdzekļi veidojas no iestājiem, kurū apmērū nosaka padome, ienākumiem no sapropela iegubes un pielietošanas tehnoloģijas realizācijas. Vadošais uzņēmums nodrošina sapropela iegubes tehnoloģiju izstrādāšanu, pieprasot no saimniecībām to un līgumsaistību prasību ievērošanu, veic materiālu tehnisko nodrošinājumu šo tehnoloģiju

īstenošanai, izdara agrokīmiskās un citas analīzes kadru apmācību un kvalifikācijas celšanu, sniedz konultācijas gan paša sapropela iegubes organizēšanā, gan tā iestrādē augsnē un augkopības kultūru audzēšanā šajos rogaabalos.

Līgumus starp vadošo uzņēmumu un saimniecībām parasti noslēdz uz pieciem gadiem, saimniecības par materiālu tehniskajiem pakalpojumiem, ko izmantojušas no vadošā uzņēmuma, norekinus izdara pēc tā reķīniem.

Lēmumus par sistēmas reorganizāciju vai likvidāciju pieņem tās padome vai augstāk stāvoša organizācija, katrais dalībnieks var izstāties no tās jebkurā brīdi, izdarot pilnīgus norēkinus ar vadošā uzņēmumu. Tās darbība var paplašināt, ietverot arī citus, ar sapropela iegubi un pielietošanu saistītus iautājumus. Nolikums par tās izveidošanu un darbību reģistrēts Krāslavas agrorūpnieciskajā apvienībā. Praktiskajā darbībā vadas no

speka esošajiem PSRS un Latvijas likumiem. Paraugnolikuma par zinātnisko un ražošanas sistēmu, ko apstiprinājusi PSRS Agrorūpnieciskā komiteja, stingri ievērojot sociālistisko likumdošanu un valsts disciplīnu. Sistēmas saimniecības ne tikai izmanto līgumā paredzētās tiesības uz palīdzības sanemšanu no vadošā uzņēmuma, bet tajā pašā laikā tām stingri jāievēro piedāvātās tehnoloģijas prasības un vadošājam uzņēmumam jāsniedz izsmēloša informācija par šo tehnoloģiju ieviešanu un tās rezultātiem.

Kā pirmās šajā apvienībā iestājušās Ludzas rajona Ludzas padomju saimniecība, Rēzeknes rajona padomju saimniecība «Sovetskaja Latvija», kā arī daudzas citas.

Te top asfalts

Jau vairākas sezonas vēcājā smilšu karjerā aiz Riebiņu ciemata darbojas asfalta cehs. Otra sezonu šeit strādā pieci vīri no Armēnijas un divi pašu saimniecības laudis. Brigadieris Atojans Barojans todien bija prombūtnē, lai sagādātu materiālus, bet citi uz brīdi, kad bija saražota kārtējā krava, apturēja savu rūcošo un neganti dūmojošo fabriku, lai mazliet pastastītu par sevi un darbu.

Atbraucēji visi no vienas puses — Lernovidas Kaljnīna rajonā. Iepazīnāmies: divi Mišas — Ovejans un Galsjans, Oganess Albertjans un Zavens Zakarians. Strādā šogad sesto mēnesi, ar vienīm visu laiku kopā šefis Sergejs Lomovs, kurš asfalta masu transportē uz objektiem un traktoris Jānis Tučs ar buldozeru, kuram jāgādā, lai smišu varenā kaudze pie dēļu iežogotu tā izveidota, kā

pārcigāk mešanai ar lāpstu uz tās transportiera lentes. Saņukta ar izkausēto bitumu, rotējšā agregāta viņā galā tā jau ir smaržojoša un kūpoša masa, ko ved uz objektiem. Tur strādā divi vīri

noklāj, izlidzina un nobliež vajadzīgos laukumus.

Brigādes noplēni ciemata labiekārtošanā, lopkopības fermu apkārtnes sakopšanā ir lieli. Sogad vien noasfalt-

ēti pagalmi un lopu izdzišanas laukumā pie zirgu un govi novietēm, pie rupjās lopbarības uzglabāšanas skūniem, cūkkopības kompleksā kā arī liels piebraucamā ceļa posmuss.

Tāds kooperatīvs der

Lasītāji lūdza pastāstīt par Saldus rajona agrofirmas «Jaunais komunārs» agrokooperatīvu «Zeltini». Redakcija savukārt palūdz par to materiālu no Saldus rajona laikraksta redakcijas. Piedāvājam atsūtīto informāciju saisinātā veidā.

AGROKOOPERATĪVĀ «ZELTINI» veikalā kolhoznieki un apkalpojošās sēras darbinieki var iegādāties cūkgāju un liellopu galu, olas, pienu, kartupeļus, burkānus, medu, ābolus, visdažādākās ogas, dārzenus, atspirdzināsus dzērienus...

Vislielāko produkcijas apjomu izaudzē pats kooperatīvs, kam kūtis ir 200 cūkas, 24 govis, 100 vistas. Daļu iepērk no saviem biedriem, piemēram, ja kādam nav kur likt medu, ābolus, burkānus, kīršus, citu produkciju, — lūdzu, nes šurp! Vēl produkciju saņem no savas un citu rajonu saimniecībām, kur attīstīta paligrāzīšana: Rīgas rajona agrofirmā «Ādaži» ražoto cigoriņu kafiju. Venēspils rajona

vajadzīgi plašāki kapitālguldījumi.

Kooperatīva vēsturē krasī izcīmējusies trīs darbības attīstības un paplašināšanas posms.

1982. gadā, kooperatīvu nodibinot, tā galvenais mērķis bija nodrošināt kolhozniekiem un apkalpojošās sēras darbiniekiem pietiekamā daudzumā galu un citus laukumās saimniecības ražojumus. To reiz šādas rīcības lietderību daudzziņa apšaubīja, pat prokratūra centās atrast neliku mības.

Otrs posms aizsākās 1987. gada 28. jūlijā, kad kooperatīvu reorganizeja. Izveidojās agrokooperatīvs «Zeltini». Kā statūtos paredzēts līdzīgs pārtikas produktu pārīgādātu ar agrajiem dārznieciski pārņem savās rokās komunālos un sadzīves pakalpojumus, piemērās zemes apstrādi, individuālo māju un garāžu kārtējo un kapitālo remontu un celtniecību. Būtbūt šo funkciju nodošanu kooperatīvam diktē pati dzīve. Ik dienas pie kolhoza

prickssedētāja, nozaru vadītājiem, galvenajiem speciālistiem, griežas kolhoznieki vis dažādākos jautājumos, kas saistīti sar viņu vajadzību apmierināšanu, piemēram, autotransporta iedalīšanu komunālā dzivokļa vai personīskās mājas kosmētisko remontu, piemērās zemes apstrādi utt. Bet kolhoza vadītājiem, kārtot to visu, aiziet ne mazums tik dārgā laika, kas vairāk nepieciešams ražošanai, sevišķi tās perspektīvai attīstīšanai.

Lai kooperatīvs varētu sekmīgi pildīt jaunās funkcijas, kolhozs atkal palīdzēja radīt materiālu tehnisko bāzi, iedalīja tehniku, veido attiecīgas brigādes. Kooperatīva priekšsēdētājam ir piešķirti plašas pilnvaras, lai varētu strādāt patstāvīgi viņš ir kolhoza valdes pārīgādētāja vietnieks. Vieglā automašīnu iedāsnieki visvairāk priečājas par autoservisu radišanu. Visi pieci remonālsležnieki ir zinoši un protoši. Vienīgi nepieciešamās detalas gan pārīgādētāja jāgādā.

Darba netrūkst fotogrāfiem. Kolhoza laudīm vairs nav jābrauc uz Saldu «bilddēles». Piešķirti tieši laikrakstām, kā arī ievērojot fotografijas apjomu, kuras arī izremonta. P. S. Iespējams, ka arī nekāmo gadu cenas aero-

Preiļu tur nav...

Republikas Valsts agrorūpnieciskās komitejas zinātniski tehniskās informācijas centrs izdevis brošūru «Republikas saimniecības ievieste racionālizācijas priekšlikumi». Tajā apkopoti 149 priekšlikumi gan augstes apstrādes mašīnu, sējmašīnu, mēslojuma sagatavošanas un izsējas mehānismu, gan rāžas novākšanas un lopbarības sagatavošanas mašīnu, kartupelu un saknau audzēšanas, rāžas pēcapstrādes, kā arī lopkopība mašīnu un iekārtu, lauksaimniecības transporta un iekraušanas un izkraušanas mašīnu remontu un to tehnisko apkalpošanu.

Iepazīstoties ar šo priekšlikumu saturu, pārliecināsimies, ka republikas laukos strādā domājoši, sava darba pilnveidošanā iestājēti mehanizatori, inženieri, mehaniki.

Te gan nav sastopami visu rajonu saimniecību nosaukumi. Īstendībā ir pārstāvēti tikai vienpadzītās rajoni. Veltīgi ir meklēt Preiļu rajonu. No Latgales atrodami vienīgi Balvu, Daugavpils un Rēzeknes rajoni. Visenerģiskāk racionālizatoru domā strādā Saldus rajonā (pārstāvētas 13 saimniecības un uzņēmumi) un Balvu rajonā (11 saimniecības) tikai pa vienām priekšlikumam fiksēts no Talsu un Limbažu rajona. Vēl šajās sarakstā ir Stučkas (6 saimniecības), Ogres (5 saimniecības), Madonas un Jēkabpils (3) Daugavpils, Rēzeknes un Rīgas rajoni (2 saimniecības).

Manuprāt, nenosauktajos rajonos jārunā ne tik daudz par mehanizatoru domās kūtrumu, cik par izgudrotāju un racionālizatoru biedrības ražīnu organizāciju neizdarību un organizatoru nevarību. Lai domās rāsītos, to vajag stimulēt atbalstīt, vienīgi pozitīvu pārmanīt un fiksēt. Kā zināms, labākais celš uz pārākumiem ir panākumi

Plašas ir nākotnes ieceres — ietvert arī kooperatīva pārīgādātu, bāru, konditoru cehu, kā arī uzcelt siltumnīcas, lai strādātājus varētu agrajiem držēt.

TREŠAIS attīstības posms — sadarbība ar Brocēnu cements un Šifera kombinātu. Kolhozs saskārā ar noslēgtā līgumu piegādās noteikumā daudzumā lopkopības produktu, lai uzlabotu strādātāju apgādi, bet kombinātās sniegus atbalstu lopkopības fermas celinieci. Tā ir lika viena adarbības forma.

Un tā kooperatīvs, kurā tagad ir 320 biedru, arvien pieņem pārīgādātu. Par to vienīgi rūpējas kolhoza valdes pārīgādētājs Sociālistiskā Darba Varonis Jānis Blūms. Tieši viņš saskatīja tā izveidošanas un paplašināšanas nepieciešamību. Jau tad kad tas netika oficiāli ne ieteikts, ne atbalstīts.

P. S. Iespējams, ka arī nekāmo gadu cenas aero-

Bet, ja neviens tos nepama, tie noput ar pēliem aizmiršanas putekliem. Un reizē noplok arī meklēšanas prieks.

Tā tas nav Rēzeknes rajona kolhozā «Vienība», kur fiksēti pat nelieli vienkārši uzlabojumi. Šī saimniecība ir čempions racionālizācijas ierīcējumā, iestiegtā un novākšanas un lopbarības sagatavošanas un izsējas mehānismu, gan rāžas novākšanas un lopbarības sagatavošanas mašīnu, kartupelu un saknau audzēšanas, rāžas pēcapstrādes, kā arī lopkopība mašīnu un iekārtu, lauksaimniecības transporta un iekraušanas un izkraušanas mašīnu remontu un to tehnisko apkalpošanu.

Iepazīstoties ar šo priekšlikumu saturu, pārliecināsimies, ka republikas laukos strādā domājoši, sava darba pilnveidošanā iestājēti mehanizatori, inženieri, mehaniki.

Te gan nav sastopami visu rajonu saimniecību nosaukumi. Īstendībā ir pārstāvēti tikai vienpadzītās rajoni. Veltīgi ir meklēt Preiļu rajonu. No Latgales atrodami vienīgi Balvu, Daugavpils un Rēzeknes rajoni. Visenerģiskāk racionālizatoru domā strādā Saldus rajonā (pārstāvētas 13 saimniecības un uzņēmumi) un Balvu rajonā (11 saimniecības) tikai pa vienām priekšlikumam fiksēts no Talsu un Limbažu rajona. Vēl šajās sarakstā ir Stučkas (6 saimniecības), Ogres (5 saimniecības), Madonas un Jēkabpils (3) Daugavpils, Rēzeknes un Rīgas rajoni (2 saimniecības).

Manuprāt, nenosauktajos rajonos jārunā ne tik daudz par mehanizatoru domās kūtrumu, cik par izgudrotāju un racionālizatoru biedrības ražīnu organizāciju neizdarību un organizatoru nevarību. Lai domās rāsītos, to vajag stimulēt atbalstīt, vienīgi pozitīvu pārīgādātu, kā zināms, labākais celš uz pārākumiem ir panākumi

Latvijas agronomu biedrībā

Jūlijā beigās notikušā Latvijas agronomu biedrības valdē (tajā ievēlēta arī nūsu rajona pārstāvē Irēna Saitere) izskaitīti vairāki svarīgi iautājumi. Tajā skaitā no lemts Latvijas agronomu kongresu organizēt decembrī, par Latvijas arāju nacionālās organizācijas nodibināšanu pēdējās arāju sācībās un albalsta sniegšanu tai, par palīdzību jaunais saimniekiem. Uzsvēris, ka biedrības aktuālākais uzdevums ir, balstoties uz savām zinašanām un praktisko pieredzi, tieši jaunais saimniekiem sniegt maksimālu atbalstu un palīdzību.

Agronomu biedrība iestājas par Baltijas republiku agronomu biedrību asociācijas izveidošanu.

Raiņa dīnas — Dzejas dīnas → Raiņa dīnas — Dzejas dīnas

11. septembris — J. Raiņa dzimšanas diena, sāgād — 124. Tā pēc tradīcijas ir vads arī Dzejas dīnas laikā. Vairākās skaidrākās vārdās, kād ar savu vārdu, iepazīstina tagad strādajosie dzīvnieki, kād uz mūsu novadu atbruc ne tikai novadnieki, bet arī citi. Soreiz iepazīstīsim ar dzīsāku atzīmējumu atstāta mantotumā mācīgu daļu, un kādā gaipītā dzīvesmu sveršanu.

Andryvs Jūrdžs

MEITINE

Reiz tumsa naktī vadēju
Uz mojom meitīnu.
Kod ūkāramis, tod bučoju
Es viņas vaidzenu.

Tod idevu par pīmīnu
Tik skaistu rūzenu
Un saceju, kod satikšu
Rod mani šū pučēnu.

Treis godi myuža pagoja,
Koleidz jū saīkytu.
Un munas īvupas treisēja,
Kod viņu redzēju.

Tai skaisti vaigi cīzdāni
Bej' bolti tykuši,
Un zori rūzei kolsdāni
Sen zemē byruši.

Dūd muteiti, jai jauns spāks
Jo sen naredzēju.
Todel tys mani nav i saidī
Krāks.

Kod viņu bučoju.

1886 gada 30. aprīlī

AFORISMI

Nu vornas naiztaiseisi
laksteigolu.

* * *
Iek ir ušnot pyvušu
nakai klauseitīs na-

* * *
Iek vādaru it
rodū pīsa-

No mantojuma + Humors un satīra + Sludinājumi

Pastāstišu par Silajānu pagastu.

Robežojas ar Rēzeknes apriņķa Viļsmuižas (vēlāk Gaļēnu), Ružinas, Maltais un Andrupenes, kā arī Daugvpils apriņķa Kapiņu, Jasmuižas (vēlāk Aizkalnes) un Preiļu pagastiem. Platība bija ap 214 kvadrātkilometriem, iedzīvotāju skaits 1935. gadā — 9684 cilvēki. Vienš no lielākajiem Latgales pagastiem. Bija paredzēts 1938. gadā to sadalīt divās daļās, jauno — Feimantu — saukt par Daudzezeru. Bija iecelti pagastu vecākie un sekretāri...

Gailīšos, Leinakolnā un Leperos ir akmens laikmeta apmetnes, vidējā dzelzs laikmeta izrakumi, Leinakolnā, Ezergailīšos un Zalvezera krastā — 18 uzkalniņu kapi. Pīlskalni — Goredokas pie Krupenišku ciema Zalvezera ar šauru muguru. Kovališķu un Piziču. Savā laikā bija Janopoles, Antonišķu, Riebiņu, Silajānu. Kazimirova (Pomilas), Kreju, Rušenicas, Niperovas, Kaušu, Veronikovas (Kokalju), Surikovkas, Feimanu un Ostrovas muižas, pastāvēja Latgales šosejas brīvjosla, Šembeļu valsts mežs. Sādžas: Adamišķi, Aizmeži, Aizupiši, Antāni, Akmenišķi, Apšnieki (Asinovka), Astragina, Babri, Barzovka (viensēta), Berezovka (folverks), Bikova, Blaževiči, Baloži, Bondareva, Buſališķi (folverks), Catlakši, Ciblī, Čimani, Ceroniki, Dakari, Dubina, Dūbes, Dubovka (folverks), Duncišķi, Ezergailīši, Jacmenišķi, Gailīši, Garšāni, Golubova, Grudes, Guļāni, Juriši, Kačanova (folverks), Kairiši (folverks), Kalvi (Kovališķi), Kastīgi, Kancāni, Kancapole (folverks), Kohlovka, Kosejuki, Kotļarova (Slesarovka), Kondrašova, Krāces dzirnavas un dzelzceļstacija, Kruņišķi, Kurka (folverks), Kužmi, Lādi, Latatijeva, Lei-

nakolns, (ir nostāsts, ka šeit uz kalna nokritis linis). Leinišķi, Leīfāni, Leperi Liepsala (viensēta), Liskāni, Kauši (bijis arī tāda sādža). Kuļči, Makuši, Markova, Medvednieki, Mukteni, Mukti, Nojautas, Nalobņa, (bijusi muiža, ko carisks Krievijas laikā saimnieks izpārdevis zemniekiem). Novinas, Novoselje (viensēta), Orni-

cepla vieta Kancapole, Lauzums — meža gabals Vilcānos, Maitas pūrs — pļava Lieļo Vilcānu sadzā, Velna pūrs — panicis mežs pie Feimanka, izlecas no ezera, Vapnīneica — bijusi kaļķu ieguve vieta Antonišķu muižā Feimantu ezera krastā, Višnas grāvis (Vjazovaja kanava), kā piegriezums no Antonišķu muižas piešķirts

pes, vēlāk Aizmežu, īrētās telpās muižā, 30. gados uzcelta jauna, mācības notika krievu valodā. Kajvu I pakāpēs pamatskola, telpas īrētas, latviešu mācību valodā, Līdumu I pakāpēs pamatskola, mācību valodā — krievu, īrētās telpas, Silajānu sešklasīgā pamatskola ar latviešu un krievu mācību valodā, koka ēka 1942. ga-

Riebiņu ūdensdzirnavas, A. Baloža dzirnavas Silajānos, pie kurām darbojās vilnas kārstuve. Piersaimnieku sabiedrībām Feimānos. Krevoš un Antonišķos bija pieņotavas, pēdējai bija atkrejošanas punkti Apšeniekos. Kairišos. Nojautās, Sedežā un Gailmužā. Antonišķu pienotava 1933. gadā nodega, tās apkalpes zonu pievienoja Rušonas piensaimnieku sabiedrībai. 1936. gadā apvienoja Feimānu, Aglonas un Rušonas pienotavas, izveidojās Rušonas piensaimnieku sabiedrība, par tās valdes priekšsēdētāju kļuva Aglonas dekāns Aloīzs Broks. No Feimānem, respektīvi Krāces stacijas uz Rušonas, tas ir, Aglonas staciju krējumu veda ar vilcienu. Dažiem zemniekiem piedereja ar zīgu darbināmas līnsēku elles spiedes — Baranovam, Fominam un citiem. Vairāki zemnieki nodarbojās ar kalēja amatā, katram bijs smēde — Antonis Pinka, Jāzeps Bauska un cīti, labs galdniecekis bija Aleksandrs Zavadskis, starp krieviem — daudz labu namdaru un mūrniekus. Riebiņu ebreju pamatskola koka ēkā, Zalvezera I pakāpēs pamatskola ar krievu mācību valodu, atradās īrētās telpas.

Darbojās Silajānu laukpiensaimniecības, Silajānu lopkopības pārraudzības biedrības, Feimānu un Riebiņu krāsīzdevu sabiedrības. Krevu, Feimānu un Antonišķu piensaimnieku sabiedrības, Antonišķu mašīnu koplietotās sabiedrība «Ausēkļis», ko vēlāk pievienoja piensaimnieku sabiedrībai. Latvijas Katoļu jaunatnes biedrības Feimānu un Riebiņu nodalas. Pastāvēja Feimānu un Riebiņu katoļu. Riebiņu pareizticīgo, kā arī Skangalu, Kastīgu, Spaku un Krupenišku venticībnieku draudzes.

Pagasta teritorijā bija S. Lepera Krāces. V. Juškas,

dā nodega, pirms diviem gadiem bijušās muižas mājas mūros bija uzcelta jauna. Riebiņu sešklasīgā pamatskola ar krievu un latviešu mācību valodā, atradās bijušās muižas ēkā. Riebiņu ebreju pamatskola koka ēkā, Zalvezera I pakāpēs pamatskola ar krievu mācību valodu, atradās īrētās telpas.

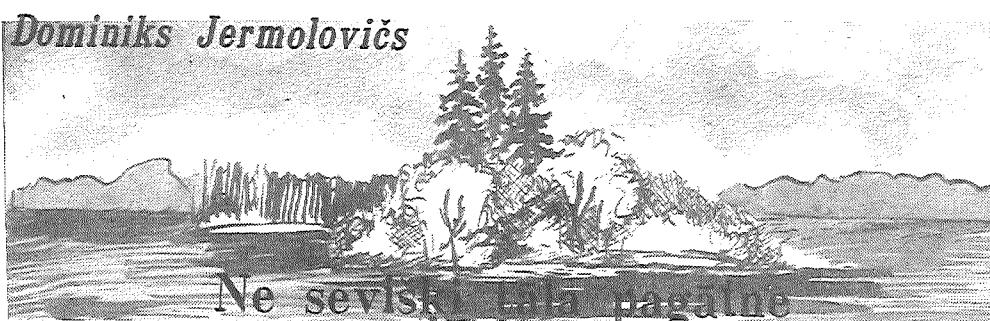
Darbojās Silajānu laukpiensaimniecības, Silajānu lopkopības pārraudzības biedrības, Feimānu un Riebiņu krāsīzdevu sabiedrības. Krevu, Feimānu un Antonišķu piensaimnieku sabiedrības, Antonišķu mašīnu koplietotās sabiedrība «Ausēkļis», ko vēlāk pievienoja piensaimnieku sabiedrībai. Latvijas Katoļu jaunatnes biedrības Feimānu un Riebiņu nodalas. Pastāvēja Feimānu un Riebiņu katoļu. Riebiņu pareizticīgo, kā arī Skangalu, Kastīgu, Spaku un Krupenišku venticībnieku draudzes.

Pagasta teritorijā bija S. Lepera Krāces. V. Juškas,

jās kā sagādnieki, bija lopu uzpircēji. Bija divas aptiekas — Krievu Balbāržos turpat pie Silajānu pagasta ēkas, un Riebiņos. Viens spīrototo dzierienu veikals Riebiņos ar uzrakstu «Vīnu tirgotava». Kalendāros bija rakstīts, ka Riebiņos notiek nedēļas tūrgus, bet īstenībā tā nebija. Ja nu kādreiz sarikoja gadatirgu. Pagasta zemnieki trešdienās brauca uz Preiļiem, bet ceturtīdienās — uz Maltā. Turpat veda arī savus izaudzētos linus. Preiļos rudzi un cīta labība bija mazliet lētāka nekā Maltā. Bija tādi zemnieki, kas to trešdienās pirkā Preiļos, bet ceturtīdienās pārdeva Maltā. Vaiši piederoši ezeri lika izmantoti vairāksolišānā. Līgumus slēdza uz 6 gadiem, piemēram Feimānu ezeru varēja iznomāt par vairākiem tūkstošiem latu. Nomnieks izmantoja zvejnieku arteļa pakalpojumus, jo tiem piedereja laivas un zvejas rīki. Legūto nozveju nomnieks ar arteli dalīja uz pusēm. Kopš seniem laikiem tāds artelis pastāvēja Krupeņišķu sādžā, jo tur bija smilšaina zeme un nekas nezīga. Feimānu ezeru nomāja A. Kancāns vēlāk skolotājs S. Kovalevskis kurš konflikteja ar apkaimēs makšķerniekiem, pieprasot diecus lātus sezonā par atlauju. Reti kurš nēma šo atlauju, bet citi zvejoja kā visos laikos.

Parasta aina. Uz lediešām sēd vairāki desmiti vīru. S. Kovalevskis tos novēro ar tālskatī, tad dabū, pāižgu un kopā ar kārtīnieku brauc vajāt. Visi bēg prom. Ko izdodas notvert, stāda orotokolu un nodod tiesai. Maltas miertiesnesis kā pirmo notiesājis Alfonu Babri no Babriem, piespriest 10 latus lielu soda naudu vai trīs diennaktis aresta.

Turpinājums seko

Ne sevišķi māju pagalme

ši, Palša, Petrovska, Pizāni (sādža un folverks ap 100 hektāri, īpašnieks sadalīja sešās daļas dēliem), Podlipje, Poslovas, Pūdniki, Pušča, Krievu Balbārži. Latviesu Balbārži, Purmalī (viensēta), Kalna Randari, Lejas Randari, Riebiņi (bez muižas, miests ar 88 mājām). Rieksta Purvā (jaunsaimniecības), Rijnieki, Rozalīna, Rušenica, Seksti, Seveles, Skangali, Slozovka (folverks), Stolbovka un Stefanpole (mežsargu mājas), Skuteli (folverks), Sčādrinieki, Šembeļi, Špaki, Tuči, Nikiški (folverks), Kalna Ušpeļi, Lejas Ušpeļi, Vainova, Varslavāni, Vēveri, Lielie Vilcāni, Mazie Vilcāni, Zāharovka (folverks ar sliktuzemi). Kā muižas, tā arī folverki un sādžas bija sadalītas viensētās un jaunsaimniecībās.

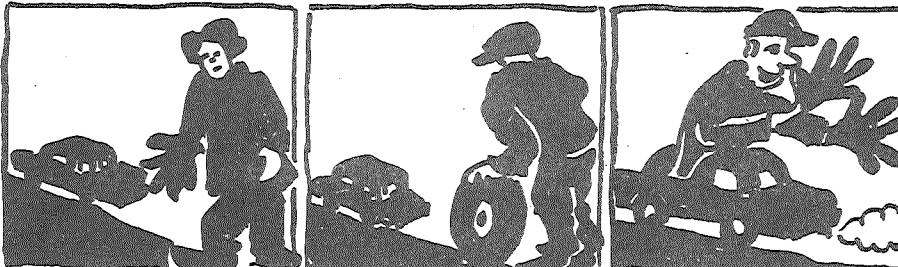
Pēc senas tradīcijas vietvārdi bija doti arī vairākām citām vietām. Jusišķi — jau varētu sākt radīt pie kāpšanas kokos, bet arī no starta līnijas atvīrīzījies: pa zemi savu garo, uz augšu aizliektu nagu un apalo pēdu dēļ tie vairs nespēj stāgt. Tātad, atkāpšanās tiltiņi nodedzināti, tagad tikai uz priekšu, tas ir — uz augšu, kokos iekšā!

Benedikts KAULACIS

pa kokiem kāpelējoša govs ierīces īstenu revolūciju piensaimniecībā. Pirmie veiksmīgie izmēģinājumi sekmiņi izdarīti agrofirmas kolhoza Leinišķu fermā, kur izaudzētas dažas melnrābās govis bez kāju nagu apgrīšanas. Darbs tik tālu vēl nav nogājis, lai šos dzīvniekus jau varētu sākt radīt pie kāpšanas kokos, bet arī no starta līnijas atvīrīzījies: pa zemi savu garo, uz augšu aizliektu nagu un apalo pēdu dēļ tie vairs nespēj stāgt. Tātad, atkāpšanās tiltiņi nodedzināti, tagad tikai uz priekšu, tas ir — uz augšu, kokos iekšā!

Benedikts KAULACIS

Ventīlators

Mierinājums

Pārnāk mans Lovītis varā no izbraukuma. Skumjš kā rudens mākonis. «Kas tad tev?» — gūgas šūpodama, lai šo mazliet iepriecinātu, rotātīgi pajautāju. «Tici nu cilvēkiem!» — nopūšas vīrinš, skatīdamies gridā. — «Viens stāv cejmālā — izšķīvis ritenis. Aptur mani; vai nevaru izlīdzēt ar savējo rezerves? Viņam arī tas izšāvis. Es tak tevi pazistu, šis saka, aizgādāšu pēc pierības. Ciemini jāved mājas un tā notika. Labi, ka ātrums bijis mazs. Tā lūgītā lūdza. Ko lai dara? Soferi nerakstītais brāļības likums nelauj biedru atstāt ne īstē...».

«Auns tāds!» — sirdos uz viru. — «Tā viņš vēl trim tādiem notēlos nabaiga bārenīti un savāks vi-

sus četrus pilnīgi jaunus ritenus!».

«Iespējams», saka Lovītis, «riteni viņa mašīnai bija jau galīgi nodiļuši. Bet teicās, ka nu tici pie ižīzīnas un pirkšot jaunu...»

Es paliku pie savā kāpēc nauda jāmaksā, ja muķi dod par velti?

Lovītis vēl mēģināja bilst,

ka arī pašam bijušas līdzīgas situācijas, pilnīgi sveši soferi izlīdzējuši ar benzīnu, ellu, izvilkusi no grāvja...

Un tākai par paldies vien.

Lovītis vēl mēģināja bilst,

ka arī pašam bijušas līdzīgas situācijas, pilnīgi sveši soferi izlīdzējuši ar benzīnu, ellu, izvilkusi no grāvja...

laimīgi varam iet pa ielām.

Bet kas būtu, ja sāktos karš? Jēkabinš atbild: «Saraktu ielās tranšejas un pa tām ietu uz skolu!»

Bērns dzīvo pilsētā, kur

Tev pat manis, mīesīgas sievās, nebūtu žē...»

Asaras pašas no sevis spruka laukā no acīm, balss pacēlās līdz spalgajai tonkārtai. Cik reizes neesmu teikusi: lai viņi tur ceļmalās balsi cik uziņet — brauc garām, ka neiekulēs nelaimē. Te tev nu bija šoferu brāļības! Vēl dažas tādas apstāšanās, un sūri grūti daudzus gadus krāta manta būs izputināta. Lai viņi tur sapeļ! Glābējās atradies. Brunīnieku laiki pagājuši, vai tagad godīgi dzēntelmeni medz braukāt ar mašīnām?

«Mašīnas numuru iegaujēju, saka Lovītis. «Tiklīdz ieraudzīšu — skrūvēšu nos savu riteni...»

Man no tāda mierinājuma nelabi sametās. Laiks anulēt nederīgo likumu un pieņemt jaunu!

Rozālija KURME-LOVE

lielie onkuli to vien tik dara, kā rok tranšejas, ber ciet un rok jaunas, tādējādi sekmiņi risinot visus komūnālās saimniecības jautājumus.

Redaktors A. RANCĀNS

Ievēribai

Iepērkam pārtikas kartupeļus par 30 kapeikām kilogramā.

Piemērīšanas punkts strādā pirmādienās un piektīdienās no pulkstieni 15 līdz 20 ko hoza mehānisko darbību.

Nododot vairāk par 500 kilogrami, jābūt sertifikātam par nitrātu saturu kartupeļos.

Uzzīnas pa tālrundi 56705/56633.

Riebiņu ciema izpildkomiteja

Kino septembrī

10. «Cīlveks no picērijas» I un II. sērija (Itālija).

11. «Svešais» (Rīgas st.)

12. «Džežā tikai meitenes» (ASV).

13. «Publikācija» (M. Gorija st.).

14. «Nezēlīgais rings» (Rumānija).

15. «Uz dzīves sliekšņa» (Norvēģija).

17. «Guļamistabas logs» (ASV).

18. «Mans ienaidnieks» (ASV).

19. «Nostalgija», I un II. sērija (PSRS, Itālija).

LIDZJŪTĪBA

Izsakām dzīļu lidzjūtību FIJODORA PATREJEVA piederīgajiem, viņu smiltājā aizvadot.

Agrofirmas «Sarkanais Oktobris» kolektīvs

KONKURSS «KAS TAS IR?»

B. Kaulača versija šajā sakarībā lasītājiem, tātad, no iepriekšēiktā zināmā, bet varbūt kāds var sadomāt ko īsāku un kodoligāku? Balva — vērtīga deficitprece.

Jēkabinš tētis stāsta par mieru: «Redzi, bērns, cik tas ir jauki, kad dzīvojam zem mierīgām debesīm un